

Izjava ob 4 zjutraj
 št. 100 K
 mesečno . . . 15
 za mesec . . . 300
 in naslednje . . . 60

Oglas za vsak dan v 100
 stolpca (30 mm) . . . 2 K
 mali oglasi do 30 mm
 stolpca (30 mm) . . . 1

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko.

Uredništvo:
 Miklošičeva cesta št. 11
 Telefon št. 72
Upravištvo:
 Šušterjeva ulica št. 6
 Telefon št. 36
 Račun št. pošt. čekov št. 11.542

Zunanja politika Avstrije.

Ljubljana, 5. januarja. Avstrijski zvezni kancelar je danes v zunanje-političnem odseku dunajskega parlamenta izjavil, da se je po izvršenem koroskem plebiscitu razmerje med Avstrijo in Jugoslavijo izboljšalo in izrazil je upanje, da bodo medsebojni odnosi čim dalje pristranejši. Mi odlično izjavljamo, da smo pristali poštenega sporazuma in dobrih odnosov med obema sosednjima državama. Vendar menimo, da se gospod Mayr vara, ako meni, da je sporna točka koroskega plebiscita »že odstranjena«. Vara se tudi, če ne vidi drugih resnih zaprek za vzpostavitev pristranejših odnosov. Avstrijski državnik se morajo predvsem zavedati, da koroska zadeva ni likvidirana. Gospod zvezni kancelar sam se je danes napram Madžarski, ki se protivi priklonitvi zapadne po večini nemške Ogrske avstrijski republiki pozival na narodno pravo. On in vsi avstrijski državnik dobro vedo, da nemško-avstrijska republika nima nobene moralne pravice do onega dela našega naroda, ki ji je pripadel na podlagi krivično zasnovanega, pod krivim geslom in s krivičnimi metodami izvojevanega plebiscita. Vedo tudi, da je navzlic vsemu se jasno izjavila večina, onega dela države, kjer prebivajo Slovenci kompaktno, za Jugoslavijo. Dokler se voditelji avstrijske politike ne popnejo moralno in državniško tako visoko, da bi imeli pogum izjaviti iz tega dejanskega položaja konsekvence, tako dolgo ne more verjeti v njihovo odkritost in lojalnost napram naši državi.

Ten manj, ker nam dogodaj, ki se odigravajo na Koroskem jasno dokazuje, da se Avstrija sicer zaveda pravega položaja, da pa ga skuša nasiloma spremeniti sebi v prid. Naše korosko ljudstvo se nahaja v položaju, ki ni prav nič drugačen ali pa je še hušnji nego je bil položaj našega naroda pod staro Avstrijo. Režim, ki je zavladal na Koroskem pa je moralno tem bolj obsodbe vreden, ker greši proti jasnim obvezam, ki jih je prevzela nemško-avstrijska republika v mirovni pogodbi napram nam in celi ententi. To neizpolnjevanje slovesno prevzetih obveznosti nas napolnjuje s skrbjo. Izzavati bo moralo v najkrajšem času represalije z naše strani in nič ni za odlašanje med dvema državama usodopolnejše nego politika represalij. Avstrija danes ni v zavidljivem položaju. Njeni državnik sami pravijo, da ne more ne živeti ne umreti. Dvignila se bo le s sodelovanjem svojih sosed, med katerimi je Jugoslavija kot bogata agrarna država, ki nudi istočasno industrialnim deželam bogato polje solidnega zaslužka, pač prva. Mi pa vidimo, da se Avstrija ravno napram nam tudi v drugih ozirih obnaša tako, da z dejanja demantira lepe besede svojega vodilnega državnika. Zadeva naših depojev in vlog, ki ga rešuje za Jugoslavijo drugače, nega za ostale svoje sosedne potrojuje to trditve. Če se povrh ozremo po avstrijskem časopisju, vidimo, kako malo smisla imajo še govorilne krogi za dejstvo, da je Dunaj izgubil za vedno svojo staro vlogo. Nikjer se ne razlije toliko strupa proti nam kakor v avstrijskih glasilih in reči moramo, predvsem v glasilih ki pripadajo stranki, katera nosi danes odgovornost za politiko Avstrije. Nikjer ne najdemo razni pokvarjeni elementi toliko moralčne opore za svoje prevratno delovanje nego na Dunaju.

Odnosaji med obema državama torej niso razčiščeni in nedavno sklenjena trgovska pogodba bo začetek boljših in pristranejših zvez le takrat če se Avstrija odloči revidirati celo

svojo politiko napram nam. Mi to iskreno želimo, ker želimo, da bi besede gospoda državnega kancelarja postale dejstvo.

Dunaj, 5. januarja. Dunajski kor. urad poroča: Danes je bila seja zunanjega odseka, na kateri je zvezni kancelar dr. Mayr podal ekspozé o zunanjem položaju in izvajal, da si je bil pri prevzetju zunanjega urada v sveti, da morejo Avstriji sedaj pomagati samo oni, ki imajo usodo sveta v svojih rokah. Od prvega trenutka je smatral za svojo največjo nalogo, pridobitev in ojačenje zaupanja do avstrijske delavoljnosti in lojalitete. Pridobitve je zaupanje zaveznikov vesela do Avstrije. Zvezni kancelar opozarja na soglasni sklep skupščine zveze narodov glede sprejema Avstrije v zvezo narodov in izrek odkritosrčno zahvalo vsem državam in njih delegatom v Zenevi, ki so tako uspešno podpirali avstrijsko stremljenje za sprejem v zvezo narodov. V svojih nadaljnjih izjavah je zvezni kancelar opozarjal na velikopotezni na kreditu utemeljeni obnovni program entente, ki kaže edino pot iz brezmejne bede sedanosti v boljše bodočnost in od katerega izhaja je odvisna nadaljnja eksistenca Avstrije kot države in eksistenca njezovega prebivalstva.

Zvezni kancelar govori nato o razmerju Avstrije do posameznih držav in ugotavlja z zadovoljstvom, da so kar najboljši odnosi z onimi državami, s katerimi se nahaja Avstrija v političnih in gospodarskih pogajanjih. Z Nemčijo je sklenjena nova trgovska pogodba, ki izprejima prejšnjo pogodbo med Avstrijo in Nemčijo primerno določbam mirovne pogodbe.

Vlada je skrbela za prijateljske odnose s češkoslovaško državo. Ureditve vseh še nerešenih načelnih vprašanj je uvedena in upati je, da se v kratkem dožene sporazum. V kratkem se bodo pričela pogajanja glede trgovske pogodbe s Češkoslovaško.

Glede na razmerje Avstrije do Madžarske je izjavil zvezni kancelar, da so bili odnosi žalibog že dolgo nejasni in neurejeni. Glede na priklonitev zapadne Ogrske je izjavil državni zvezni kancelar, da se Avstrija pod nobenim pogojem ne odreče posameznim hasnovitnim določbam, katere vsebuje mirovna pogodba poleg toliko škodljivih da, uničevalnih, da pa po drugi strani velisile, ki so določile avstrijske meje po svojem pojmovanju, morajo zavarovati pogodbeno člene glede določitve meja zapadno madžarskih krajev. Zvezni kancelar se nada, da se bo ta akcija izvedla brez posebnih težav. Avstrija ne more sama izpremeniti meja, ki so določene v mirovni pogodbi. Sicer pa bodo deželno-zbornske volitve, katere se bodo razpisale v zapadni Madžarski, kakor tudi sklep zastopnikov zapadne Madžarske dokazali svetu, da je za zapadno ogrsko prebivalstvo priklonitev k sorodni Avstriji narodna zahteva.

Kar se tiče razmerja Avstrije do Jugoslavije, se je to razmerje sedaj izboljšalo. Dolgo je vplivalo nanje korosko ljudsko glasovanje. Ker je bila ta sporna točka odstranjena, je upati, da bodo odnosi med Avstrijo in Jugoslavo čim dalje pristranejši. Pred kratkim sklenjena trgovska pogodba je prva etapa na tem potu.

Tudi s Poljsko in Romunijo vežejo Avstrijo dobri odnosi in z obema državama je sklenila Avstrija trgovsko pogodbo.

Z nevtralnimi državami so ostali dosedanj trgov. dogovori veljavni ali pa so se provizorno podaljšali. — Nato se sponjaja zvezni kancelar hvaležno pomoči raznih držav, ki so tako pokazale humano solidarnost. — Po izvajanjih zveznega kancelarja se je pričela daljša debata.

Budimpešta, 5. jan. Državni tajnik Torfy je izjavil sodrniku lista »Magyar Hirlap«, da je večerajšnji ministrski svet suspendiral vse določbe gospodarskega dogovora z Avstrijo. Doslej je Avstrija dobivala od Madžarske zlasti krompir in zelenjavo. Sedaj pa je ogrska vlada do ureditve zapadno-madžarske meje ustavila promet.

Ernest Denis †

Pariz, 5. jan. (Izv.) Slavni historik profesor pariške Sorbonne Ernest Denis je umrl na težki operaciji.

V Parizu je umrl na posledicah težke operacije v visoki starosti profesor Sorbonne Ernest Denis. Njegova smrt pomenja ne le veliko izgubo za francosko znanost, s slavni historikografom je legel v grob mož, kateremu se imamo mi Jugoslovani, osobito pa Čehi mnogo zalivali. Osobito bo češki narod zaloval za Denisom, kakor žaluje narod za svojimi največjimi sinovi. Ernest Denis je bil oznanjevalec slave češkega naroda in prorok njegove svobode, v časih ko se je češka politika borila za drobtine vsakdanjega kruha, on je bil propagator za češke ideje v zapadnem svetu in ko je izbruhnila vojna je stal na čelu onih prosvitljenih evropskih politikov, ki so neprestano povdarjali, mora vojna prinesiti svobodo tujim Čehom in Jugoslovanom, mož, ki so neumorno pojasnjevali celemu svetu visoko kulturno in politično važnost osvoboditve malih slovanskih narodov za bodočnost Evrope. Njegov ceterum censeo je bil Avstriam esse delendam. Ni nemalo njegova zasluga, da je francoska politika napram Avstriji v opasnih trenutkih ostala verná obljubam, danim podjarmljenim narodom.

Za nas Jugoslovane je profesor Denis zlasti po srbski katastrofi povzdignil svoj glas. Ječali smo v verigah najkrutejšega neprijateljskega vojnega režima, Srbija je ležala porazena na tleh, sovražniki so triumfirali, prijatelji nad nami obupavali. Takrat leta 1915. je vstal Denis in v globokem optimizmu gradil pred državnik zapadne Evrope stavbo slovanske srednje Evrope. »Proti Nemcem bodo Čehi in Jugoslovani naši naravni zavezniki, bodo predstavitelji nove velike sile. Oni bodo temeljni kamen neprodirnega bloka od Baltičkega do Jadranskega morja, bodo jez, ob katerem se zlomi nemški val.« In leta 1916. je izdal spis, v katerem slavi junaštva srbske vojske, opisuje moralčne in gospodarske sile jugoslovanskega naroda ter daje izraza svoji globoki veri v vstajenje Jugoslavije. Kmalu nato nastopi z javnim predavanjem na Sorbonni in objasnjuje najodličnejšim takrat v Parizu zbranim politikom in znanstvenikom borbo našega naroda za ujedinjenje in svobodo. V onih težkih dneh so bile besede slavnega Francoza slavna dejanja.

Naš narod jih ne pozabi in ob krsti velikega Francoza plaka tudi Jugoslavija.

Ernest Denis je bil rojen 3. januarja 1849 v južni Franciji. Kot mlad profesor se je bojeval v francosko-nemški vojni. Po sklenjenem miru je prepotoval Evropo. V Pragi ga je slavni Palacký zainteresiral za češko zgodovino. Temu študiju je posvetil Ernest Denis potem vse svoje znanstveno delovanje. Glavna njegova dela: Konec češke samostojnosti in Češka po Beli gori, so najznamenitejša, kar je bilo napisanih o dveh vevležnih dobah češke zgodovine. Leta 1896. je bil Denis imenovan za profesorja novejšje zgodovine na Sorbonni. Med vojno je z vso vmeno podpiral češke emigrante. Ustanovil je v Parizu list »La Nation Tchèque« in ko je sedanji minister Benes prevzel redakcijo, je pričel izdajati revijo »Le Monde Slave«, v kateri se je toplo zavzemal tudi za Jugoslovane. Lani je v Parizu ustanovil Slovanski inštitut, ki naj bi bil znanstveno središče za spoznavanje Slovanov. V novembru 1920 je prispel Denis na Češko, kjer je hotel ostati štiri mesece, da natančno prouči vse razmere. Zbolel je in se je moral predčasno vrniti v Pariz. Tam ga je sedaj dohitela smrt, hač ko je dopolnil svoje 72. leto.

Prazniki v Beogradu.

Beograd, 5. jan. (Izv.) Radi pravoslavni božični praznikov je nastalo v beograskih političnih krogih popolno zašišje. Danes popoldne se je vršila dveurna seja ministrskega sveta, ki je nadaljeval razpravo o ustavi. Sicer pa so že danes odpotovali iz Beograda skoro vsi ministri in poslanci. Današnji beograski dnevniki so izšli z bogobni božičnimi prilogami. Minister za trgovino dr. Kukuljević je odpotoval danes zvečer v Ljubljano, minister prosvete Pribičević pa zjutraj v Zagreb.

Beograd, 5. januarja. (Izv.) Ministrski predsednik Pašić je odložil pogajanja z muslimani glede vstopa v vlado na čas po pravoslavni božičnih praznikih.

Beograd, 5. januarja. Predsedništvo konstituante pozivlje vse poslance, da pridejo 9. januarja v Beograd, ker morajo pred sejo konstituante delati vladi.

Zagreb, 5. januarja. »Jutarnji list« iz Beograda, da Jugoslovanski klub še ni sklepal o sodelovanju v vladi. Dr. Korošec čaka, da pridejo v Beograd poslanci njegovega kluba in Radičeve stranke. Jugoslovanski klub se nada, da Pašić ne bo mogel postaviti večine v parlamentu in da bo potem sestavil vlado Stojan Protić iz radikalnega, narodnega, jugoslovanskega in muslimanskega kluba ter Radičeve stranke.

Beograd, 5. dec. (Izv.) Vprašanje, kdo bo naslednik umrlega finančnega ministra Stojanovića, še vedno ni rešeno. Na današnji popoldanski seji demokratskega kluba je dr. Veljković definitivno odklonil ponudbo. Zaradi tega je bilo sklenjeno, da bo vprašanje kandidature rešeno šele po pravoslavni božičnih praznikih, ko se vrnejo v Beograd vse politične osebnosti.

Zagreb, 5. januarja. »Novosti« poročajo iz Beograda: V političnih krogih vlada gotovo prepričanje, da bo naslednik pokojnega Stojanovića sedanji minister za notranje stvari Drašković. Ko pa bo Drašković prevzel finančno ministrstvo, bodo zahtevali demokratski, da prevzame ministrstvo za notranje stvari Svetozar Pribičević. V tem primeru bi prevzel ministrstvo prosvete prof. Kumanudi.

Beograd, 5. januarja. (Izv.) »Pravda« poroča iz Sarajeva, da so komunistični poslanci iz Bosne sklenili, da se udeležijo prihodnje seje konstituante in da prispejejo.

Beograd, 5. januarja. Zdravstveno stanje dr. Vesnića zelo skrbi njegove prijatelje. Dr. Vesnić bo v najkrajšem času odpotoval na Dunaj, da se posvetojuje s specialisti za srčne bolezni.

Zagreb, 5. januarja. (Izv.) Današnje »Narodne Novine« objavljajo naredbo glede osnovanja kr. zemaljske socijalne šole v Zagrebu in naredbo, da mora imeti vsakdo, ki potuje z vlakom, s seboj kako legitimacijo.

Pariz, 5. januarja. Rumunska vlada demantira vesti o delni mobilizaciji in militarizaciji železničarjev.

Kopenhagen, 5. jan. (Izv.) V mestu Cork so se vnovič vršili krvavi poulični boji. Podkralj Irske je zato proglasil obsedno stanje nad nadaljnjimi štirimi grofijami. Pričakuje se, da bo homerula stopila v veljavno ter da bo nov parlament v treh mesecih sklical.

Sarajevo, 5. januarja. (Izv.) Pravoslavna cerkevna šolska uprava, ki je bila do sedaj v rokah radikalcev, je prešla pri novih volitvah, ki so se vršile te dni, v demokratske roke. Dosedanji predsednik radikalec Gligorije Jelftanović in podpredsednik Risto Hadži Danjanović, sta propadla in je bil izvoljen za predsednika demokrat Stanazije Ikončić.

Varšava, 5. januarja. Državni predsednik je sprejel demisijo ministrskega podpredsednika Daszyńskiego.

Beograd, 5. januarja. (Izv.) Grški dnevnik »Patris« javlja iz Sofije, da se tamkaj opaža jako živahno gibanje in delovanje tracijsko - macedonskega komitaškega odbora, ki se je odločil za energično delo. Razposlal je že svoje čete na macedonsko in grško mejo.

Rudarji še se niso vrnili na delo.

Ljubljana, 5. jan. Rudarji v revirjih Trboveljske družbe se danes niso vrnili na delo, vendar narašča med njimi struja, da je treba napraviti štrajku konec. Nekateri voditelji se izgovarjajo, da tudi družba noče sprejeti vladinega ultimata. Temu nasproti se nam poroča, da je odgovor Trboveljske družbe tolmачiti v ugodnem smislu in da je »protest-pač bolj akademičnega značaja. Tudi mi menimo, da se mora družba z vsemi sredstvi prisiliti na sporazum in da se naj preko njenih protestov preide na dnevni red. Po informacijah, ki smo jih prejeli zvečer iz Trbovelj obstoji še vedno upanje, da bodo rudarji, ki primavajo, da jim je vlada z ustanovitvijo kontrolne komisije dala v roke jako važno in dalekosežno pravico, pristali na vladin predlog ter se izognili poostrižvi krize.

Velike revolte v Rusiji

Amsterdam a. 5. jan. (Izv.) Iz Helsingsforska prihajajo vesti o velikih revoltah v Rusiji. Baje se je uprl velik del moskovske garnizije. Pri tej priliki je prišlo do spopadov, ki so zahlevali mnogo žrtev. Zveza med Petrogradom in Moskvo je prekinjena. Tudi v Petrogradu se je neki polk zaradi slabe prehrane uprl.

Dunaj, 5. januarja. Ukrajinski tiskovski urad javlja iz Lvova: V vsej Podoliji je zopet vstaja v polnem teku. V Kamencu Podolskem se bje ljeta bitka med ukrajinskimi kmeti in boljševiki. Vstaji so zasedli Braclav in uničili celo boljševiško divizijo. Boljševiško armadno poveljništvo je odredilo, da se utrdijo železniška križišča Vapniarka, Zmerinka in Kalinovka, ki naj služijo v oporišča v boju proti vstasem.

Moskva, 5. januarja. Vojno sodišče v Mlavi je obsodilo 12 komunistov na smrt, a 28 na prisilno delo.

Položaj na Reki

Opatija, 5. jan. Položaj na Reki se razvija v zmislu opatijske pogodbe. Legionarji zapuščajo mesto v partijah, kakor je odredila italijanska komanda. Eojne ladje so že zapustile reško pristanišče. »Dante Alighieri« je odšel v Polj, ker je potreben velikih poprav. D'Annunzio se ne pokaže več v javnosti, v njegovi bližnji okolici se govori, da se še ni odločil, kam bo odšel, samo to je gotovo, da ne v Italijo. Am. itanski impresarij so mu ponudili, da priredi serijo konferenc v Ameriki, kar pa je odklonil; najverjetneje je, da se bo naselil v neki vili na Cap Bretonu v biskajskem zalivu blizu španske meje, kjer je že bival pred vojno.

Opatija, 5. jan. Italijanska vlada je priznala začasno reško vlado. Te dni odpotuje v Rim nekaj članov začasne vlade, da uredi z italijansko vlado razna vprašanja, posebno glede trgovine in prehrane, kakor tudi glede posojila, ki ga Reka neobhodno potrebuje.

Split, 5. januarja. Po znakih z italijanske strani sodijo, da bo neposredno sledilo izpraznitje ozemlja, ki nam pripade po rapalskem sporazumu. V zvezi s tem je odpotoval vladni poveljnik za prehrano Duboković, v Bakar, da uredi pošiljanje živil v osvobojene kraje.

Obnovitev prometa v Avstriji.

Gradec, 5. jan. (Izv.) Na glavnem koledvoru se je vršilo danes zborovanje železničarjev. Z ozirom na to, da je vlada ugodila njihovi zahtevi po izplačilu prispevka 1000 kron, je bilo sklenjeno, da se danes ob polnoči zopet obnovi železniški promet.

Gradec, 5. januarja. Na štajerskih progah državnih železnic se pričnajo prometovati ob 6. zjutraj.

Zastoj javnega prometa.

Posledice stavke rudarjev Trboveljske premokopne družbe se vedno očitneje kažejo v vsem gospodarskem življenju, pred vsem pa v železniškem prometu. Dočim so moгле železnice prvih 14 dni vzdrževati skoraj normalni promet, so bile pozneje prisiljene vedno bolj omejit število osebnih in tovornih vlakov. Sedaj so državne železnice skrhale osebni promet na skrajni minimum, na Dolenjsko in Gorenjsko vozi v vsaki smeri samo po en vlak. Tovorni promet se je omejil le na dovoz najnujnih življenjskih potrebščin in na transporte živega blaga. Ti transporti se pa razvijajo zelo počasi in z velikimi težavami. K osebnim vlakom so začeli priklopiti tovorne vozove, naložene s prašiči, da rešijo tako žival pred izstradanjem in poginom. Proge so natrpane s tovornimi vozovi in vlaki. Po hrvatskih in slavonskih progah državne in južne železnice stoje dolge vrste tovornih vlakov, naloženih z raznimi živili, osobito z moko, žitom, živino in prašiči. Posebno so prenapolnjene proge okoli Broda, Mitrovice, Subotice in Zemuna. Veliki transporti žita za Avstrijo Čehoslovaško, kakor tudi za Slovenijo in druge kraje čakajo na odhod. Tudi za Ljubljano važni postaji Karlovec in Buhinjci sta prenapolnjeni živil in prašičev za ljubljansko mesto. Državne železnice skušajo z vsemi močmi spraviti te pošiljke v najkrajšem času v Ljubljano. Nekaj prašičev je že na potu poginilo. Zanimivo je, da vozijo prašiče v odprtih vozovih, dočim so vozili drva in les v zaprtih vagonih. Lesni transporti so ukinjeni. V Bohinju čaka transport osem vagonov beguncev, da jih odvedejo skozi predor na Goriško. Upajo, da jih še pravočasno odpravijo v rojstne kraje. — V merodajnih krogih računajo, da bodo mogli pod sedanjimi razmerami vzdržati skrceni promet komaj še teden dni, kajti na razpolago imajo državne železnice le še okoli 650 ton premoga iz kočevskih rudnikov in pomešanega z manjkaloričnim velenjskim, tako da morejo za silo kurtiti lokomotive. Ker lo ni prvovrstni premog, je naravna posledica, da imajo vlaki velikanske zamude.

PROMETNE OMEJITVE.

Začasno veljajo sledeče prometne omejitve:

- 1.) Južna železnica v Jugoslaviji:
 - a) Za Maribor, glavni kolodvor, je zaprt ves tovorni promet, izvenzemski živad, premog, rezijske in vojaške pošiljke dalje one za tvrdko Götzt, Scherbaum, skladišče Balkan ob Scherbaumovi dovlačnici, Ludvik Franc paromlin in Josip Rosenberg paromlin, ki imajo svoje dovlačilne tirce.
 - b) Za Trbovlje, Hrastnik in Zagorje, je ukinjeno sprejemanje jamskega lesa.
 - c) Za Zagreb, južni kolodvor, je zaprt tovorni promet v vozovnih nakladah, izvenzemski premog, rezijske in vojaške pošiljke ter one za dovlačilnice: 1.) Slavijski in Dom d. d. za drvene gradnje; 2.) Zagrebačka dionička pivovarna i tvornica slada; 3.) Hinka Franka sinovi; 4.) Pogratzova tvornica parketa i paropila; 5.) Sutejeva industrija drva; 6.) Gradska munjara i vodovod; 7.) Bunzl i Biach; 8.) Croatia d. d. za industrijo drva; 9.) Ciglena Cernomerec.
 - d) Za Sisak loko je zaprt tovorni promet v vozov. nakladah, izvenzemski premog, rezijske in vojaške pošiljke ter one za dovlačilnice tvornice tanina.
- 2.) Državne železnice v Jugoslaviji:
 - a) Ekspresna roba se prevzema do teže 250 kg, posamezni komadi pa smejo tehtati čez 75 kg.
 - b) Vsled rudarske stavke v Trbovljah je ukinjeno sprejemanje blaga v zake

Politične beležke

O politiki zemljoradnikov. Beogradska „Pravda“ je priobčila kritiko o politiki in taktiki zemljoradniškega kluba v konstituenti. Ta kritikar je otvoril kmet s svojim pohodom na priznanje in večerajšnja „Pravda“ priobčuje od uglednega srbskega politika sledeče mišljenje o zemljoradniškem: Postopanje zemljoradniške stranke je tako plitkounno in neresno da se bo kmalu vsak volilec sranoval, da je dal ti stranki svojo krogeljico. Narod jim je dal 39 mandatov, da zldajo temelje države, da rešijo to, kar je otvoril kmet s svojim pohodom na solunske fronte. Najprimitivnejši

vesrečne prste radikalc, saj je med seljaškimi poslanci mnogo bivših radikalcov, pa tudi oseb, ki imajo še danes zveze z radikalc. Ti so prepogovorili ostale seljake, da ne podpirajo demokratov, in na ta način se je otvoril sedanjemu neugodni politični položaj. To mnenje srbske javnosti je tudi naš najboljši odgovor na neokusnosti, ki jih je priobčil ljubljanski „Kmetijski list“ kot odgovor na razne kritike o neresni taktiki zemljoradnikov v Beogradu.

Četkvena jurisdikcija v Jugoslaviji. Severni del Vojvodine in Baranje je dosedaj pripadal jurisdikciji madžarskega nadškofa v Kaloczi. Da bi se končalo to nenormalno razmerje, je naša vlada zahtevala v Rimu, da se ustanovi v Subotici nova katoliška škofijska stolica, pod katero bi spadalo katoliško prebivalstvo, ki je bilo dosedaj v madžarskih škofijah. Toda Rim je poslal na to zahtevo odgovor, kakršnega smo navajeni iz Rima, kadar gre za naše interese — odbil je naš predlog.

Beogradska „Pravda“ sedaj priporoča, da se preide preko tega odgovora na dnevni red in naj naša vlada po českim primeru v zakonsko odredbo izvrši razdelitev katoliških škofij na našem ozemlju, ne oziraje se na voljo in razpoloženje rimske kurije. Češka vlada je namreč na Slovaškem izvršila razdelitev katoliških škofij, tako, da niti ena katoliška župnija v Čehoslovaški ne ostane pod jurisdikcijo tujih škofov.

Bolgarska za zvezo z Jugoslavijo. Pariški dopisnik beogradske „Pravde“ brzojavlja, da je v pariških diplomatskih krogih doznal, da je bolgarska vlada z ozirom na novo situacijo na Grškem predložila v Londonu in Parizu jugoslovansko konfederacijo med Jugoslavijo in Bolgarsko. Po zatrdilu Pravnega dopisnika, so francoskim političnim krogom simpatični ti predlogi, ker odgovarjajo popolnoma stališču francoske vlade v grškem vprašanju. — Istotako so nekateri listi poročali, da bi se teritorialne pridobitve Grške razdelile v interese sere Jugoslavije in Bolgarske, da bi po tem načrtu dobila Jugoslavija Solun z vsem zaledjem do današnje grško-jugoslovanske meje, Bolgarska pa Dedeagač, Dramo, Seres in Kavalo s Tracijo do turške meje. — Taka in enaka poročila se pojavljajo že delj časa v časopisju, ki so pa povsem neverjetna.

Ratifikacija rapalske pogodbe. Ministrski predsednik Giolitti je imel daljšo konferenco z ministrom zunanjih zadev grofom Sforzom in vojnim ministrom Bonanijem; nato so vsi trije državniki sprejeli odpravnika poslov jugoslovanske vlade in Antonijeviča in se z njim dogovorili vse potrebno in določili modalitete glede medsebojne izmenjave ratifikacij rapalske pogodbe, ki se izvrši v najkrajšem času.

Bolgarsko-komunistična agitacija v Makedoniji. Preiskovalna komisija ministristva pravosodja, ki vodi preiskavo o bolgarsko-komunistični agitaciji v južni Srbiji, je izsledila dnevnik bolgarskega četaškega vojevode Ičko, ki je padel nedavno v borbi z našimi orožniškimi odredi na Vardaru, ko je hotel priti s svojimi ljudmi na naše ozemlje. Vojevoda Ičko je v svojem dnevniku vodil spisek svojih zaupnikov in notiral vse svoje propagandno delo v južnih krajih naše države. V svojih beležkah priznava Ičko, da je bila njegova naloga, prisiliti narod, da glasuje za komuniste, ki so baje obljubili, da bodo šli na roko macedonskemu komitetu, ki bo takoj proklamiral najprej avtonomijo, potem pa tudi samostojno Makedonijo. Po zapislih v tem dnevniku je bilo aretiranih kakih deset zaupnikov macedonskega komiteta v Stipu in Kralovcu. Ti zaupniki so bili pri volitvah za konstituantno najgibnejši agitatorji komunistične stranke. Preiskava se z velikim uspehom nadaljuje.

Spomin grofa Viteja. Te dni izidejo v berlinski Ullsteinski zalogi v ruskem in nemškem jeziku spomini ruskega državnika in dolgoletnega ministra zunanjih zadev grofa Viteja. V svojih spominih obravnava grof Vite znanje vplive, ki so prevladali na ruskem dvoru; posebno senzacionalna so baje Vitejova razkritja o odnosih med ruskim in nemškim dvorom. Grof Vite zastopa v svojih memoarjih stališče, ki ga je zavzemal takoj ob začetku svetovne vojne, namreč, da Rusija še ni godna za svetovni konflikt in da intervencija Rusije v svetovni vojni pomenja njeno popolno katastrofo. Izvlečke iz Vitejevih memoarov priobčuje „Vossische Zeitung“.

Prosveta.

— Iz gledališke pisarne. Člani molskovega „Umetniškega gledališča“, ki bo gostovalo dne 11., 12. in 13. januarja v Narodnem gledališču, dopotujejo v ponedeljek zvečer v Ljubljano. Med drugimi pride gospa Čehova, Križanovskaja, Krasnopoljskaja, Greč, Orlova, Skulskaja in gosposje Kačalov, Masalitinov, Bersenjev, Pavlov, Bakšev, Tarhanov, Šarov, Vasiljev, Aleksandrov. Z njimi potuje scenograf gospod Gremislavski in administrativni upravnik družbe gospod Leonidov. Vstopnice za vse tri večere se dobe od 6. t. m. dalje pri blagajni v oprtnem gledališču. Cene so se morale vsled obilnih stroškov povišati za 250 % in ne za 25 %, kot je javil pomotoma neki ljubljanski dnevnik.

Fra Diavolo. Starodavna Auberjeva opera „Fra Diavolo“ ima še vedno svojo življensko silo in komiko. Videli smo jo pred mnogo leti v Ljubljani in naša stara Ljubljana se je ob nji zabavala kakor dandanes. Takrat je sel Fra Diavolo na oder v bolj skromni obliki — sedaj je bil scenično in kosturno dobro preskrbljen. Med resnim umetniškim programom ima publika rada tudi kaj lažjega, zato je napolnjena gledališče in je kazala svojo zadovoljnost s smehom in ploskanjem. Tudi ni zametila, če je tu in tam šlo nekoliko bolj trdo v orkestru ali na odru, ker je smatrala Fra Diavola kot nadomestilo za opereto. V splošnem je šla opera gladko in veselo preko odra. Fra Diavolo (Drvota) je bil dobro razpoloženo, njegova tovariša (Zorman in Truhovič) sta postavila dva dobra kandidatska tipa, ki sta zasluzila priznanje. Gosp. Pribislavski je našel neke angliške slovensčino, ki se je njegovi zunanosti dobro prilagala. Gdnca Sterkova je igrala živahno in dobro. Ga. Levičkova je pridna pevka, tudi govorila je prav dobro. V sedanjem predpustnem času bo „Fra Diavolo“ gotovo še mnogokrat napolnil gledališče in bo dobro zabaval. S tem bo izpolnil svojo dolžnost.

Recitacijski večer. Ki ga prirede Marja Gorčica, Fran Lipah in Stane Melihar jutri zvečer v veliki dvorni Mestnega doma, ima na sporedu: P. Begruč: Sedemdesettisoč, Bernard Zar, Pugalj: Poet, Cankar: Bebec Martin in „iz Milan in Milena“, Gradnik: Pismo, Albrecht: Na križišču ulic in Plameneči večer, Zupančič: Razgovor, Dies irae, Sv. trije kralji, Golar: Bojna pesem. — Vstopnina odpade vsled previsokega davka na vstopnice. Dvorana bo zakurjena. Pozivamo občinstvo, da poseti številno zanimiv večer.

Otroška prireditev v mariborskem gledališču. V nedeljo je doživel naš Maribor v svojem gledališču zopet lep dan, ki bo ostal vsem v spominu. Dekliška meščanska šola je priredila otroško predstavo, pri kateri so sodelo-

vai naši matički. Pesnica gdnca Poljančeva je napisala primerno igro, ki ima namen buditi v mladin ljubezno do domovine in do neodrešenih bratov. Posamezne pevke točke je uglasbil O. Dev. Gosposdične učiteljice, njim uče delu ravnateljica A. Stupica, so se potrudile, da so naučile otroke ulog in naši mali igralci so izborno rešili svojo nalogo. Posamezni nastopi so bili naravnost presenetljivi. V splošnem pa je pustila predstava v vseh jako globoki vtis in se bo moralo cela prirediteljna občina zahtevo ponoviti. Ta način narodne vzgoje je posebno za naše občine kraje primeren — pa tudi Ljubljana bi lahko kaj bolj poskrbela za svoje otroke. Gledališče je bilo do zadnjega kotička polno. Predstava je bila namenjena „Jugoslov. Matici“, oziroma begunski mladini.

Rudolf Bukšeg, naš rojak in prvi baritonist na osiškem operi, je dobil daljši zdravstveni dopust, ker je obel na glankoni, nevarni očesni bolezni.

Noblova nagrada. Kulturni odtsek čehoslovaške narodne skupščine je sprejel predlog, da se predlaga za podelitev literaricne Noblove nagrade za leto 1921. pisatelj Alojzij Jirasek in za mirovno Noblovo nagrado za isto leto predsednik čehoslovaške republike, Masaryk.

Sport in turiztika.

st Vremensko poročilo z Bleda. Drsalističe na Bledu (jezero) je izborno Led se je utrdil in narasel na 12 cm debeline. Tudi sankalističe (oddaljena od kolodvora Bled samo 5 minut) je v izbornem stanju.

st Vremensko poročilo iz Bohinje. Dne 5. januarja: zjutraj ob 8 uri — 7° C, mrz, jasno, barometer 738. Oč 8 ure naprej sonce. Zabavno sankalističe izvrstno, sportno sankalističe dobro uporabno. Ravenska pot kot vzbaljšče dobra. Saninec in smuka dobro uporabna. Višina snega 63 cm.

st S. S. K. sporta ima svoj redni letošnji občni zbor dne 9. januarja ob pol deseti uri dopoldne na magistratu v posvetovalnici. K obilni udeležbi va bi odbor.

st Občni zbor S. K. „Jadrana“ se vrši v soboto dne 15. januarja 1921 v salonu g. Steinerja na Opekarški cesti.

st Velik zabavni večer — sportni ples — se vrši v nedeljo 9. t. m. v vseh prostorih Narodnega doma. Na sporedu kabaret, ples, japonska kavarna, srečolov, šaljiva pošta. — Vstop brez posebnih vabil. Predprodaja vstopnic pri „Svetli“ na Mestnem trgu in v drog. Kanc, Zidovska ulica. Vstopnina 30 kron za osebo, člani S. K. Hrije in akademiki 20 kron, toda le v predprodaji pri „Svetli“ v petek in soboto od 14. do 17. ure. —k—

Domače vesti.

Ljubljana, 5. januarja 1921.

Politični klub JDS ima sestanek v petek dne 7. januarja 1920. zvečer ob 8. uri v tajništvu JDS, Narodni Dom. I. Odborniki se še posebej prosijo, da se sestanka vsi udeležijo.

Brezplačno se vozijo. Pišejo nam: Na potu iz Celja v Ljubljano sem videl, kako je neki klerikalni poslanec mesto, da bi se izkazal z voznim listkom, pokazal konduktterju svojo poslaniško legitimacijo. Ker je klerikalnim poslancem odvzeta prasta voznja po železnicah, dokler ne položijo prislege, so njihove legitimacije neveljavne in kdor se z njihovo pomočjo hoče prosto voziti — goljufa.

Prav zanimivo. Današnji „Domoljub“ zopet agitira za katoliško časopisje in pravi, da nobena katoliška hiša ne sme biti brez katoliških časopisov, ki sta pa le „Slovenec“ in „Domoljub“. — Kje pa sta ostala „Novi čas“ in „Straža“? Ali tudi ta dva nista več katoliška?

Iz klerikalne strupene kuhinje. V „Kmet. listu“ javno vprašuje posl. Pucelj klerikalnega posl. Skulja, ali je res na svojem shodu v Laščah dejal, da so samostojni s tem, da so v ustavitveni skupščini položili prislego zvestobe kralju in donovini, izdali Slovence Srbom za to, da so lahko dvignili potne stroške in dnevnice. — Kdor pozna načine klerikalne agitacije po deželi, vc, da župnik Skulj ni storil prav nič izrednega. Popolnoma v skladu je z moraličnim značajem klerikalcev, obtoževati narodne ljudi, da so prisegli radi — dnevnic. Klerikalci niso bili tako „neumni“. Oni so pobrali dnevnic brez prisage.

Imenovanja. Policijski pristav in voditelj policijskega oddelka pri okrajnem glavarstvu v Celju Fran Logar je imenovan za ravnatelja policijskih pomožnih uradov v 8. činovnem razredu, policijski oficijal Josip Schweiger pri policijskem komisariatu v Mariboru po

za policijskega pristava — oba na do sedanjem službenem mestu. Provizor ni vladni koncipist pri predsedstvu občne vlade v Ljubljani, dr. Ivan Zober in provizor vladni koncipist pri okrajnem glavarstvu v Konjicah, Rafael Mahnič sta imenovana za okrajna komisaria. Minister pravde je okrajna sodnika ljubljanskega deželnega sodišča, dr. Blaža Reichmanna in dr. Josipa Šavla, premestil v Prevalje.

Centrala splosne organizacije vojni invalidov za Slovenijo opozarja vse svoje člane invalide, kateri se nahajajo v kr. invalidnih šolah, da se organizirajo v svojih političnih okrajih, nahajajočih se podružnicah in poverjeništvih, ker le tako bo centralna uprava razbremenjena ogromnega dela.

Razpisane službe. Pri poverjeništvu za kmetijstvo v Ljubljani se razpisuje mesto zadružnega nadzornika, oziroma referenta, za stanovsko in gospodarsko organizacijo kmetijstva v 9., oziroma v 8. činovnem razredu, ter tri mesta kulturnih tehnikov v 10., oziroma v 9. činovnem razredu. Prošnje je vložiti do 31. januarja.

Zabavni večer v korist Jugoslovanske Matici. V Kranju priredi podružnica Jugoslovanske Maticе skupno z žensko in moško podružnico Družbe sv. Cirila in Metoda v soboto, dne 8. t. m. ob 20. uri v dvorani telovadnega društva Sokola zabavni večer s plesom pod naslovom „Naše morje“. Prireditelji vabijo vse prijatelje lepe zabave naj pohite ob tej priliki v Kranj. Posebno dobrodošli so še gostje v katerikoli pristni slovenski narodni noši. Društva pa prosimo, da po možnosti odpošljejo vsaj svoje zastopnike.

17. jugoslovenskega novinarstva. Iz Osijeka poročajo, da je tamošnji dnevnik „Jug“, glasilo osiješkega demokratskega kluba prešel v zasebno lastništvo dosedanjega glavnega urednika Perčevića Ljubica. List bo i nadalje urejevan v demokratskem duhu kot doslej, čemo da ne bo oficijelno glasilo stranke kot do sedaj. — Glasilo klerikalne stranke v Dalmaciji, „Jadrani“, ki je bil do sedaj dnevnik, bo odslej izhajal dvakrat na teden, klerikalno glasilo v Bosni, dnevnik „Jugoslavija“, ve nehalo izhajati, namesto nje izhaja kot tednik „Hrvatske pučke novine“.

Stivo v Graecu. „Horuk bis Steinbruck“ se nahaja tudi mnogo rene-gatskih sinov iz slovenske Stajerske. Zaenkrat imenujemo sina umrlega bivšega celjskega amtsvorstanda Ambrositscha in sina v jugoslovan-ski službi se nahajajočega sodnega nadoficijala v Celju Ivanšeka.

== Tobačni nasadi v Sloveniji. Vodstvo tobačne tovarne v Ljubljani nam poroča, da vest. glasom katere je treba prijave za tobačne nasade za prihod-njo pomlad pošiljati upravi državnih monopolov do dne 31. januarja 1921, ni točna, v kolikor se tiče Slovenije. Ker se urad za tobačno kulturo v Slo-veniji še le sedaj ustanavlja, se bodo prijave za gojenje tobaka sprejemale v mesecu februarju in še začetkom marca. Teh prijav pa ne bo treba pošiljati na Monopolno Upravo v Beograd, temveč potom županstev in finančne straže na odkupne urade v Sloveniji. Vse to se bo v podrobnostih še le objavilo.

== Mednarodna trgovinska zbornica v Parizu bo imela svoje prvo zborovan-je dne 5. in 6. julija v Londonu. Naše trgovinsko ministrstvo, ki je tudi povabljen, bo zastopano po delegatih.

== Gospodarsko gibanje Slovencev v Julijski Benečiji. V tržaški „Edinosti“ se živo razpravlja nov položaj primor-skih Slovencev, ki je nastal po rappal-ski pogodbi. Dopisi iz Postojne, ki naj postane gospodarsko in trgovsko sre-dišče neodrešenih bratov, poročajo o nameravani širokopotezni organizaciji vseh trgovcev. Ustanovi naj se zdru-ga trgovcev s središčem v Postojni. Podjetje bi imelo sledeči delokrog: ustanove se špedicije, skladišča z de-želnimi pridelki vseh vrst, otvorijo se menjalnice na kolodvorih, tovarne stol-ov, postavi se velik valjni mlin. „Na Trst, kot središče Julijskih Slovencev v tem pogledu ni misliti, ker si ne želi-mo žalostne usode Narodnega doma. V Trstu tudi ne bi imeli nikake moči in dvomimo, da bi nam dovolili“. V Trstu naj se ustanovi sorodno podjetje, ki bi uvažalo preko morja one nujno potrebne predmete, ki jih mora neodre-šena Slovenija dobiti od prekomorskih držav.

== Zdravstveno stanje v Ljubljani. V mestni občini ljubljanski se je v dobi od 26. do 31. decembra pretečenega leta narodilo 31 otrok (med temi dva mrtvorojenca), umrlo pa je 15 oseb. Za nalezljivimi boleznimi so v tej dobi obbolele 4 osebe, in sicer 2 za vrtico, 1 za ošpicami in 1 za grizo.

== Smrtina kosa. Dne 1. t. m. je umrla v Celju 33-letna prodajalka Katarina Dornig za mrtvoudom. — V Laškem je umrla 3. t. m. 50-letna posestnica Ana Gradt.

== Najdena denarnica. Našla se je de-narnica s srednjo vsoto denarja. Kdor jo je izgubil, jo dobi Cankarjevo na-brežje št. 1. 4. nadstropje.

== Tatvina slanice. Iz železniskega vagona št. 56.702 na glavncem kolo-dvoru so nedorasli otroci iz Zelene jame odnesli 100 kg slanice ter jo potem doma scvrli. Škoda znaša 4800 kron. Zanimivo pa je, da je vagon, ko so ga na glavnem kolo-dvoru pozneje iztehtali, kljub temu na tehnični zakonomaš 140 kg več slanice, kot je bilo deklarirano.

== En milijon kron ukradenih. Osije-ški parni mlin „Union“ je postal dne 30. decembra svojega uradnika Mirka Požgaja v Subotico, da izroči tamkaj dva paketa novčanec in skupnem znesku en milijon kron. Že iz Dalja je Požgaj mlinu telefonično sporočil, da mu je bil, ko je pri vstopu v vlak bil v grneči izrezan žep suknje ter ukraden ves de-nar.

== Ukradene vreče. Iz skladišča ce-mentne tovarne v Trbovljah, ki je last Trboveljske premogokopne družbe, so neznani tatovi v decem-briu odnesli 1500 novih, še nerablje-nih juta-vreč, vrednih 45.000 kron. Tatov ne morejo izslediti.

== Hotelski tat in žepar. Ivanu Cen-čiču, delovodji v Kranjski gori, je neki žepar in hotelski tat ponoči, ko je spal v sobi hotela v Kolodvorski ulici, ukradel 8000 kron gotovine z listnico. Tat je po izvršeni tatvini izginil iz Ljubljane in je baje proslu-li žepar «Bato iz Srema».

== Poškodba. Danes opoldne so pripeljali iz Grahovega pri Cerlanici posestnikovega sina Antona Levarja, katerega je konj udaril na glavo in se mu ju rana težko inficirala.

== Na stopnicah je padel, ko je šel po njih v temi, tovarniški delavec Fortunat Demšar na Jesenicah; pri tem se je močno poškodoval na glavi.

== Ukraden kolač. Za praznike je bil sejmariju Ivanu Prjamožiču ukraden velik kolač, vreden 300 K.

== Požar. Na Brdu, občina Zgornja Siška, je posestniku Lovrencu Beliču pogorela hiša in gospodarsko poslep-je. Beliču je zgorelo vse žito in seno. Škodo cenijo na 70.000 K. Zavarovalnina znaša 4000 K.

== Carinski dohodki do 20. decem-bra p. l. so znašali 435.138.380 dinar-jev v srbstvu.

== Hrvatska eskomptna banka v Za-grebu obkupi svojo podružnico v Subo-

ti, tako da bo imela že dve podružnici v Vojvodini. Prva je, kakor smo že po-ročali, v Novem Sadu.

== Naša trgovinska agencija se je ustanovila v Bruslju. Kot trgovski agent je bil imenovan pred kratkim in-ženir Zebić, tamkajšnji častni konzul naše države.

== Nove banke podružnice. V No-vem Sadu ustanove sledeči zagrebški denarni zavodi svoje podružnice: Prva hrvatska štedionica, ki prevzame novo-sadsko štediono (Erste Sparkasse in Neusatz), Narodna banka d. d., ki prevzame Prometno banko, dalje Cen-tralna banka, Jugoslavenska banka že ima v Novem Sadu svojo po-družnico.

== Množina izvoza pšenice. Kakor se uradno poroča iz Beograda, se je izvozilo do sedaj iz naše države samo 3000 vagonov pšenice, dočim je bil določen kontingent na 15.000 vago-nov.

== Nacionaliziranje bosanskih bank. Zemaška banka v Bosni se pogaja s Srpsko centralno banko glede naciona-lizacije. S tem bodo vse tuje banke, ki jih je bilo polno v Bosni, nacionalizi-rane.

== Osješki paromlin „Karolina“, ki je bil last Stjepana Pillerja, zgradil tvornico za izdelovanje keasa po švi-carskem vzoru. Stroji so že na potu in bo tvornica pričela delovati že v krat-kem.

== Uvozni predpisi v češkoslovaški republiki. Češkoslovaški urad za zu-nanjo trgovino opozarja interese, da mora biti vsako blago, ki prihaja iz inozemstva v češkoslovaško republiko, pri prestopu čez mejo opremljeno z uvoznim dovoljenjem ali listom za špe-cialno odpremo. Tem dovoljenj ni tre-ba pošiljati odpremniku v inozemstvo, ker se čisto izgubijo, temveč tem naj se pošlje samo overovljen odpremni list. Interesenti se naprošajo, da priključijo odpremne liste, kadar vlagajo prošnje, zlasti ako se uvažajo v partijah. Število odpremnih listov mora odgovarjati šte-vilu sežnjev (zabojev) blaga, ki se od-pošilja. Urad za zunanjo trgovino iz-da interesentom istočasno i izvozno dovoljenje i overovljene odpremne li-ste, ki se lahko pošljejo v inozemstvo.

== Fuzija paroplovnih družb. Du-brovniška paroplovna družba in druž-be Račić Occania in razne druge naše pomorske družbe so se fuzionirale z Ungaro-Croata v „Jugoslovensko pa-roplavno družbo“, ki bo pomorsko pod-jetje prve vrste.

== Rastoče cene na Dunaju. Mesina uprava je prisiljena, zvišati cene pliu od 5 na 7 kron za kubični meter in to z veljavo nazaj od 15. novembra do 31. decembra. Od 1. januarja da-lje je predvidena cena 7.50 K. Dunaj pripravlja tudi nov tarif za cestno že-leznico, in sicer bo veljal kot osnovni tarif 5 ali 6 kron, ki stopi v veljavo dne 15. januarja. Ob koncu leta mo-ra dunajski trg zaznamovati nov, si-len skok cen. Sveže goveje meso, ki je stalo preje 160 do 180 kron, so pro-dajali po 190 do 220 kron. Telečje meso so plačevali po 210 kron, pre-šičje 220 do 260 kron, dasi je bil trg s tem blagom prenapolnjen. Trgovine so kazale pravo predvojno siiko: vsa-kovrstnega blaga dovolj — a za ču-dovito visoke cene. Tem razmeram po-sveča novoletna „Arbeiter Zeitung“ poseben članek. Kjer pravi: S skriv-nošno silo nas davi draginja in pod njeno teptajočo močjo se zgrudi vse. Brez upa zmage je boj s tem pojavom današnjega gospodarstva. Vsako zvi-šanje mezde in plač pogoltno takoj rastoča draginja. Delavci in nastavl-jenci s stalno plačo čutijo skoro od ure do ure, da so njih dohodki zopet premajhni. Komaj dobi delavec zvi-šano plačo, so že v istem trenutku cene nesorazmerno višje. Ta obupna borba z draginjo vzbuja v človeku občutek, da je zapisan neizbežni pogubi. Groz-na je resnica draginje: da niti pro-dukтивно delo ne daje več onih do-hodkov, ki so za skromno življenje po-trebni, da je vsakdo, ki živi od dela svojih rok, zapisan lakoti in umiranju.

== Gospodarstvo Madžerske in nje-ni finančni načrti. Poraz v svetovni vojski, Kuhnova strahovlada, politično gospodarstvo belih gardistov, pogoji trianovskega miru vse to je vrglo re-publiki Madžarov v globok gospodar-ski in finančni prepad. Iz tega prepa-da naj reši sedaj zemljo novi finančni minister Hegednes. Njegov finančni program, ki ga je razvil pred parla-mentom, je bil sprejet s ploskanjem. Letne obresti, ki jih mora država pla-čevati, znašajo 6 milijard kron, celotni dolg napram sovražnemu inozemstvu dosega 16 milijard. To je pretežka te-ža. Pred vsem je treba znižati obrestno mero pri vseh državnih dolgovi od 6 % na 4 %. Vse izdatke je znatno reducirati. Vojne dobičke misli finančni minister zagrabiti z dvovrstnimi davki: ene bo plačal vsakdo, ki ni slu-žil v vojni, druge oni, ki ima čez mili-

jonsko premoženje. Dalje izvede 25 % premoženjske oddajo, ki bo zadela več-je kapitaliste. Akcijske družbe morajo zvišati kapital za 15 % in nove emisi-je brezplačno prepuusti državi. Ino-zemske papirje in valute misli obdavi-čiti z 20 %. Uzakoniti se mora velik obratni davek. V Budimpešti se usta-novi posebna emisijska banka z ino-zemskim kapitalom. Kakor je videti, davčni vijak škriplje v vseh državah silneje in neusmiljeneje kakor pri nas.

== Bogata Amerika. Amerikanski zunanji tiskovni urad poroča, da je dne 1. oktobra cirkuliralo v Zedinje-nih državah na osebo 5106 dolarjev. Amerikansko narodno premoženje, v številni imobilni kapital, znaša 220 mili-jard dolarjev.

Borza 5. januarja.

Zagreb. Na današnji borzi je vlada-jo jako živahno zanimanje, zlasti za lesno industrijo, ker se pričakuje, da bo rešitev reškega vprašanja trgovino znatno dvignilo. Tuje valute so se ne-koliko dvignile. Valute: dolar 153 do 154,52, marke 203 do 205, češke krome 168 do 170, franki 880 do 900, napo-leondori 492 do 494, lire 515 do 520, lejki 196 do 200, levi 160, švicarski franki 2325, rublji 65 do 70. Devize: Berlin 214 do 215, Praga 175 do 176, Dunaj 23,65 do 23,75, Pariz 925 do 930, Zeneva 2400 do 2450, Newyork 155. Milan 536 do 538, London 555 do 560.

Table with 2 columns: Bank name and exchange rate. Includes entries for Banka za Primorje, Trg. obrt. banka, Banka Brod na Savi, etc.

Od ostalih efektov Goranina ni bilo mogoče dobiti izpod 900, z drugimi pa se je živahno trgovalo, toda brez večjih zaključkov.

Dunaj, devize: Zagreb 418 do 422, Berlin 914,50 do 920,50, Budimpešta 112 do 114, Bukarešta 813 do 823, London 2455 do 2475, Milan 2305 do 2325, Newyork 692 do 696, Pariz 4042,50 do 4082, Praga 744 do 750, Zürich 10.537,50 do 10.587,50. Valute: dinarji 1650 do 1670, dolarji 605,50 do 609,50, francoski franki 4020 do 4060, švicarski franki 10.525 do 10.575, ogrske krome 121,50 do 123,50, leji 820 do 830, levi 725 do 735, lire 2225 do 2315, funti 2440 do 2460, rublji 337 do 343.

Table with 2 columns: Commodity name and price. Includes entries for Avstr. kronska renta, Ogrska kronska, V. avstrijsko vojno pos., etc.

Praga, devize: Beograd 225 do 227, Berlin 121,25 do 122,75, Bukarešta 107,25 do 110,75, Zürich 1398,5 do 1401,5, Milan 310 do 312, Pariz 533,50 do 536,50, London 328 do 330, Newyork 91,50 do 92,50, Dunaj 12,95 do 13,95, Zagreb 55,50 do 56,50, Budimpešta 14 do 15. Valute: jugoslo-vanske note 216 do 218, dolarji 90,50 do 91,50, funti 326 do 328, francoski franki 530,50 533,50, lire 307 do 309, švicarski franki 1393,50 do 1396,50, bolgarske note 91,75 do 92,75.

Berlin, devize: Italija 257,20 do 257,80, London 266,20 do 266,80, Newyork 74,67 do 74,83, Pariz 438,55 do 439,45, Dunaj, žigosane 16,355 do 16,390, Praga 81,65 do 81,85, Budim-pešta 12,105 do 12,145.

Zürich, devize: Berlin 8,65, New-york 6,56, London 23,41, Pariz 38,30, Milan 22,35, Praga 7,10, Budimpešta 1,075, Zagreb 4, Bukarešta 7,70, Var-sava 1, Dunaj 1,375, žigosane 1.

Vremensko poročilo.

Table with 4 columns: Date, Temperature, Wind, etc. Includes entries for 5. Jan, 6. Jan, 7. Jan.

Številna vlačilska podjetstva 99. decembra - 37. Travnoska neprem. banka, mekla. Številna vlačilska družba 99. decembra - 1920.

Frigode gospoda Collinsa.

Roman.

(Prevod iz švedščine F. J.)

Moj dnevnik na krovu „Empress of Oceania“.

20. oktobra.

Moj dnevnik! Res, dolgo je že, odkar sem zapisaval svoj zadnji dnevnik, — in zakaj da pričujem sedaj iznova? Ne vem. Morda me sili moja nervoznost. Napetost, predno bo vse odločeno, ona napetost, ki me sili, da požiram časopise in da se brez razloga razgovarjam s tujci in s samim seboj, kakor v zdravnikovi čakalnici, predno te zdravnik pokliče k sebi.

Zdi se mi pa, da mi je vsilila pero v roko misel na moja druga in prijatelja. Če že ne izvesta vsega od mene (če pojde vse po sreči), potem naj izvesta potek dogodkov vsaj iz dnevnika (gotovo ga bodo objavili, če mi moj namen izpodejati). Naj potem na kakršenkoli način izvesta, kako se je razvijal moj načrt, kakšne so bile podrobnosti, moji občutki, moji pomisleki, moj strah.

Da, strah! Smešno. Moj kakor jaz, z izkusivom dolgih let, ki sem izvršil že precej zločinov in celo vrsto prevar, ... in vendar se mi tresne roka pri sedanjem zadnjem poskusu, dasi ni niti težavnejši piti riskantnejši, nego drugi. Pri zadnjem, sem napisal. Ali je to preokleba, ki si jo ne hote stavim sam? Ali opozoritev? Ali sem prestar za takšna podjetja?

Tako se vprašujem in še drugače, ne da bi si mogel odgovoriti nič drugega, nego to, da so moji strahovi bedasti, smešni, absurdni. Na načrtu, ki smo si ga izmislili jaz in moji prijatelji, ni nič bolj opasno, kakor pri kateremkoli od prejšnjih dvajset, ki smo jih že izvršili.

Le nagrada, ki nas čaka, je znatno večja. Stotisoč funtov! In vendar...

Ob treh zjutraj bi morali odjadrtati iz dokov. Deževalo je, doki so bili še bolj sivi in neprijazni, nego sicer. Pot zadaj za njimi v Eastend je izgledala še bolj blatna in neprijazna, nego sicer. Nekje sem nekoč čital, ne vem ali v knjigi ali časopisu, izraz: „London v megli in dežju izgleda, kakor če sanjaš o večnosti, kadar te tlači mora“. Nehote sem mislil na to, ko sem se v svojem kabu vozil k ladji... toda dovolj o tem, saj vendar ne pišem svojega dnevnika, da se mi bosta prijatelja L. in G. rogała!

Odjadrali smo torej ob treh... vrsta raznih nepravil mi ni dovolila, da bi se bil poprej oglašil „Pri treh morarjih“, da pozivem tamkaj od L-a, ali je pričakovana reč prispela na krov. Moj cab je vlekla navadna konjska maha in tudi voznik ni bil mnogo boljši. V Nile End Road je konj na poledici zdrsnil in padel in voznik ga vkljub najsosnejšim kletvicam ni mogel spraviti na noge. Drugega cabbija v tem delu mesta in v tej uri seveda na deleko in široko ni videti, tako da je še sreča v nesreči, da sem nekje iztaknil nek predpotopen taksi, sicer bi niti ne bil prispel do ladje pred odhodom. Deset minut kasneje smo že odrinili, in

čas absolutno ni bilo, da bi se bil poprej skočil k „Trem mornarjem“. L. je gotovo nekaj zaduhal, ker je zadnji hip, preoblečen v dočnega delavca, prihitel in me zapazil. Stal sem na popi ladje in gledal na nabrežje. Prihitel je, ko so že smekali brv. Pomahal mi je z roko in se pri tem zarcjal. Razumel sem kretnjo, ki je pomenila „Allright! Pričakovano je tu in čaka na Vas!“ Hitro sem pokimal in odšel v svojo kabino, kjer sedim in pišem te vrstice...

Nisem še imel časa, da reknosiciram teren. Počakati treba do jutri. Sicer se pa ne mudi.

Vrag me vzemi. Zapalim si pipo in odidem na krov. Prenervozen sem. Prenevno, stotisoč in nikakšen obojti riziko!

20. oktobra, o polnoči. — Seznanil sem se z ostalimi pasažirji prvega razreda in s kapitanom. Povečeval sem, popil svoj whisky in igral šah s starim pastorm iz Malte. Tako nervozen nisem več, pa tudi zaspan še ne, in da si preženem čas...

Pastor iz Malte! To je čuden stric. Kaj naj drugoga rečem o starem duhovniku, sivolasem možakarju, ki ima pljučno sušico in ki se mu tresajo vsi udi, če potegne preprih skozi vrata... in ta dedec potuje sedaj na Malto, da tam umre. In da ga pokopljejo. Zares, da ga pokopljejo, saj vozi seboj več centov težak nagrobni kamen. Cejo goro, pravi kapitan. Sicer pravi, da se bo še prepričati ali ne bo podnebje prijalo, upa še, da se zgodi čudež, toda njegov spremljevalec nima

nobene nade več. Vsakokrat, ko govori pastor o dobrem podnebnju in njegovi čudežnem vplivu, zmaje njegov nečak skrivaj z glavo, čeprav se trudi, da bi izgledal nadežno, kadar ga starec pogleda. Kadar pa ta še pripoveduje o klini in drugem, ga prime strašen kašelj, in ko ga popusti, ubogi starec samo še hrope: „Jurče, nazadnje je bilo le najboljši, da vozim svoj nagrobni kamen seboj...“

„Oj, stric, ne govori tako...“
„Da, Jurče, vsi se moramo pripravljati na to, kar nas čaka, in vsak čas se utegne zgoditi, da pogledamo smrti v lice...“

In potem, še predno more kdo ugovarjati ali tolažiti, se stari naenkrat spremeni kakor vreme, postane vesel kakor mladenič in prične pripovedovati storijske, — zares zabavne storijske, — ter je kakor solčni žarek. Dan, saj veliko jih ni na krovu, — ga kar občudujejo, čeprav jim misel na nagrobni spomenik ne ugaja. Toda glede tega se s starim ne da govoriti. Draga deca, pravi in se smehlja, pustite vendar starcu zadnje njegovo veselje na svetu. Saj je to veselje za res nedolžno, kaj-ne? Svoj lastni nagrobni spomenik sem si vsaj sam izbral. Izklesan je iz ljubega kamna cornwallške domovine, tako bom ležal vsaj pod domačim kamnom v tuji zemlji.

Zdi se mi, da se stavec s posebno ljubeznjivostjo zanima zame. Že večkrat je po obedu pričel razgovor z menoj, nedolžen in ljubeznjiv na svoj navadni način, in v svoji nedolžnosti me je pričel izpraševati, skoraj

kakor kakšen preiskovalni sodnik. Vpisal sem se v imenik ladje kot posestnik iz Tanbridgea v Kentu, kjer sem res bil pred mnogo leti, ... pa glej smolo, stari je slučajno baš tam več let pasel duše in pozna kraj kakor svoj žep. Umaknil sem se, kakor je pač šlo, in lagal sem, da sem že mnogo let na potovanjih po tujini ter da sem že skoraj pozabil na svoj dobri stari Tanbridge. — toda položaj je bil vsejedno precej ručen in stari bi prav lahko začel sumiti, da ni nekaj z menoj v redu, toda k sreči se je ta čas ukvarjal z lupljenjem banane in je vrnu tega sam klepetal skoraj vsa čas. Slučajno so tudi baš tedaj prinesli kavo in stari me je pozabil na partijo šaha, ker sem slučajno v razgovoru omenil, da poznam to igro. Igral sem fin kraljičin gambit, toda pastor je tudi prav dobro odgovarjal in njegove poteze so bile mojstrske. Med igro ga je napadel njegov kašelj, ko si je pa zopet pomogel, je izjavil: „Zdi se mi, da poznam Vaš načrt. Haha, hahaha! Ne, ne, to bomo pa preprečili! Šah!“ In res, predno sem se iznebil nekoga neprijemnega čustva, ki se me je polastilo pri njegovih besedah, — prokleta nervoznost — me je matiral. Potem mi je v najljubeznjivejšim nasmeškom želel lahko noč in odkrevsat obilico njegovega nečaka.

(Dolje priložnjici.)

Lastnik in izdajatelj
Konzorcij „Jutra“.

Odgovorni urednik Vit. F. Jelenc.

? Ali ste že poslali na-
ročnino za „Jutra“?

Zamenjam družniško stanovanje

pol ure od Ljubljane za enako stanovanje v Ljubljani. Za to d m 5000 K nagrade in stanovanje brezplačno za dalšo dobo. Eventuelno prodam pri taki zamenjavi tudi hišo v vrtem. Poudbe pod „Ljubljana 29“ na upravo „Jutra“.

Naprodaj

nov umetni valjni mlin

s bistriško vodno močjo, gosp. darškim poslopijem ter zraven spadajoče zemljišče. — Mlin se proda prostovoljno radi smrti gospodarja. — Poizve se pri lastnici

Maril Rihtar, Studa, pošti Domžale, ali v Učbeni pri Fr. Ravnikar, Linhartova ul. 25.

Bencin

prvo vrstni, v ameriških zabojskih v 26 kg čiste teže

oddaja družba „Jadran“

Ljubljana, Dunajska cesta 9
le za industrijska podjetja in obrtnike po solidni ceni. 636 6-5

Hiša v Ljubljani

sredi mesta, ugodna za vsako obrt ali podjetje, z več stanovanji, dvema dvoriščema in gospodarskim poslopijem

se prodaja za ugodno ceno.
Anonč. in inform. zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 10

Kredit

40.000 do 50.000 kron

s popolnim jamstvom se išče v svrhu povečanja jako dobičkonosnega trgovskega podjetja.

Anonč. in inform. zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo nabrežje 5. 11

Kavarniška oprava

bilard, brušenimi ogledali, kredence, marmornate mize itd.

se po ugodni ceni prodaja.
Černe Borš, Zagorje ob Savi (Slovenija)

F. BRUMAT
Ljubljana

436 52-17

Konkurenčne cene!

Manufaktura in tkanine

Mestni trg 25/I.

Konkurenčne cene!

Učenka se išče

prilna in počestna, iz dobre hiše, v trgovino s mešanim blagom pri Antonu Verbiču, Sevnica ob Savi. 1 8-2

Več kolporterjev

sprejme takoj
uprava „Jutra“, Sodna ulica št. 6.

Stavbnik

prvo vrstne večje zgradbe ali pri večjih podjetjih skordno delo pod lastnim vodstvom s 100 sidarji za dobo do treh let. Naslov pove Anončni in inform. zavod Drago Beseljak, Ljubljana, Cankarjevo n.br. 5.

Le prvovrstno

steno grafino in stroje pislo
išče velika industrijska pisarna v Ljubljani. 3 8-2

Prodnost imajo moči večje srbsko-brvatskemu jeziku v govoru in pisavi ter izvežbane v knjigovodstvu. Stalno nameščenje s takojšnjim vstopom. S prilogni opremlj ne poudbe je v svrhu predstavitve osebno oddati pri

Zvezi industrijcev
Ljubljana, Selenbergova ulica 7/II.

Telefonske aparate

namizne, najfinejše kakovosti, ponuja po zelo nizkih cenah
Trgovska zadruga, r. z. o. z., Ljubljana, Beethovnova ul 10

Vestne raznašalce, oziroma raznašalke

za novo ustanovljene okraje sprejme takoj
uprava „Jutra“, Sodna ulica št. 6.

Vodovodne cevi

606 15-12
v premeru po 4/4 in 5/4 cole oddaja, doktor zaloge traja, mnogo pod dnevno ceno, trdnika J. Rasboršek, Šmartno pri Litiji.

Pozor, sl. občinstvo!

Oglejte si razstavo fino izdelanih, v izlozbi gosp. J. Grišarja v Ljubljani, Selenbergova ulica, se nabavljajočih čevljev. Delo in najfinejšega usnja na roko po dunajskih vzorcih. 624 8-6

M. PERNEL, čevljarski mojster

Celovška cesta št. 89
v salonu znane gostilne Vodnik.

Ofertalna licitacija.

Dravski artilj. polk v Regenta Aleksandra
vojašnici bo oddajal 15

gnoj za leto 1921.

od povprečno 9580 konj mesečnega staleža.
Oferti naj se vpolnjejo do 15. avgusta do 9. ure sporej imen vanemu polku. Pogoji so razvidni na magistratni deski v Ljubljani.

652 26-1

Tovarna

JOS. REICH

Ljubljana, Poljanski nasip 4. Podružnica: Selenbergova ul. 4

PODRUŽNICE: MARIBOR NOVO MESTO KOČEVJE

Gorjška ul. 35.

Glavni trg. Šter. 39.

Barva vsakovrstno blago.

Kemično čisti obleke.

Svetilolika ovratnike, za

pešnice in srajce.

Naznanjamo p. n. občinstvu, da se je sporazumno s tvornicami železne industrije v Jugoslaviji ustanovila

Centralna nakupovalnica
starega železa

d. z. o. z.

s sedežem v Ljubljani, Gvozdovska cesta 1 (Gran Stupica).

Družba kupuje staro železo vseh vrst ter plačuje najvišje cene.
Opozarjamo p. n. občinstvo, da od 1. novembra t. l. kupujejo tvornice staro železo samo potom naše centrale. 14 8-1

Kupujte

za otroke:

Hiša Jeva-Gradnik, Kalswandarija. Pesmi za otroke. Voz. 15 K, po pošti priprav. 1 K 40 v več.
Zob in Tedi, mladinska povest s slikami, broš. 24 K, vez. 30 K, po pošti 2 K več. 456 36

za odrasle:

Anatole France: Pingvinski otok, broš. 42 K, po pošti K 240 več.
Shakespeare-Zapuščen: Sen kresno noč, broš. 32 K, vez. 28 K, po pošti 2 K več.
Helik: Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev, I. in II. del, skupaj 57 K, po pošti K 220 več.
Naročila na Tiskovno zadrugo v Ljubljani, Sodna ul. 6.

Knjige so najcenejše darilo.

Telefon št. 508.

Slav. pošl. Zakov. urada 585 72.051.

Obrtna banka v Ljubljani

Kongresni trg št. 4

455 26-4

izvršuje vsa v bančno stroko spadajoča dela kar najkulantneje.

Obrestuje vloge na tekoči račun s

4%

od dne vloge do dne dviga.